

Міністерство культури та інформаційної політики України
КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР»

РОБОЧА ПРОГРАМА
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОРКЕСТРОВИЙ КЛАС»
кафедра оркестрових інструментів (духові та ударні інструменти)

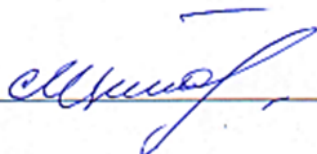
Рівень вищої освіти	другий
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-наукова програма «Музичне мистецтво»	

Дніпро
2024

Розробники: *Грузин І.О. доцент кафедри оркестрових інструментів*
Лебедь В. О., доктор філософії, доцент кафедри оркестрових інструментів

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Оркестровий клас» відповідає стандарту другого рівня вищої освіти (ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», освітньо-науковій програмі «Музичне мистецтво» 2024 року, навчальним планам підготовки здобувачів освітнього ступеня «магістр» 2024 / 2025 навчального року, методичним рекомендаціям Міністерства освіти і науки України (лист 1/9-434 від 09.07.2018 року «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»).

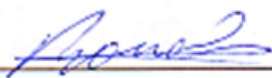
Гарант ОНП

Світлана ЩІТОВА

Робочу програму нормативної навчальної дисципліни «Оркестровий клас» другого рівня вищої освіти (освітній ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» затверджено та введено в дію рішенням науково-методичної ради КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 6 від «27» червня 2024 року).

Голова ради

Дмитро ВОЛОВИК

Робочу програму нормативної навчальної дисципліни «Оркестровий клас» другого рівня вищої освіти (освітній ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» розглянуто і схвалено на засіданні кафедри вокально-хорового мистецтва КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР (протокол № 6 від «25» червня 2024 року).

Завідувач кафедри

Сергій ГОРОВОЙ

1. Опис навчальної дисципліни

Кількість кредитів – 15	Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»	Нормативна
Загальна кількість годин – 450	Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»	Рік підготовки – 1–2-й
Тижневих годин: аудиторних – 2 самостійної роботи – 2	Освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»	Семестр – I–IV-й
Співвідношення кількості аудиторних занять до самостійної роботи – 1/1,71	Рівень вищої освіти – другий	Лекційні заняття – Практичні заняття – 284 години
Вид контролю – залік	Ступінь вищої освіти – «магістр»	Самостійна робота – 166 години

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1 Мета дисципліни – набуття виконавського досвіду для ведення концертної діяльності у якості артиста та диригента духового оркестру

2.2. Завдання:

2.2.1 набуття практичних навичок, необхідних для здійснення на високому творчому та професійному рівні оркестрової концертно-виконавської роботи;

2.2.2 поглиблення та закріплення навичок та знань, отриманих в процесі вивчення спеціальних дисциплін;

2.2.3 підготовка, накопичення та розширення духового оркестрового репертуару;

2.2.4 оволодіння технікою духового оркестрового виконавства;

2.2.5 набуття практичного досвіду у роботі з духовим оркестром;

2.2.6 формування вміння використовувати знання у самостійній роботі над виконавською інтерпретацією твору для духового оркестру;

2.2.7 формування синтетичного педагогічного мислення.

2.2.8 формування у здобувачів вищої освіти розуміння взаємозв'язку освітніх компонентів обов'язкового циклу дисциплін та дисциплін вільного вибору, їх вагомість у підготовці фахівців кваліфікації: Артист (соліст-інструменталіст/соліст-вокаліст; артист оркестру, ансамблю, концертмейстер

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

- **знати** загальні форми організації виконавської діяльності духового оркестру, засоби взаємодії диригента з оркестром, закономірності психічного розвитку виконавця та особливості їх прояву у виконавському процесі в різні вікові періоди, специфіку роботи над оркестровими навичками, основні стилі та жанри, специфіку репертуару духового оркестрового колективу;
- **вміти** здійснювати на високому художньому та технічному рівні музично-виконавську діяльність у духовому оркестрі, планувати репетиційний та концертний процес, самостійно готувати до концертного виконання творів різних стилів та жанрів, аналізувати репертуар з виконавсько-методичних позицій, користуватися методами психологічної та педагогічної діагностики для рішення виконавських задач, аналізувати та критично оцінювати власне виконання, розробляти та реалізовувати творчі проекти за участю оркестрового колективу, мати навички техніки роботи над штрихами, динамікою, якістю тембрів, технічними прийомами, вміти проводити практичні заняття з оркестровими групами;
- **володіти** значним досвідом концертного виконавства, методикою ведення репетиційної роботи в оркестрі, навичками вільного читання з листа, необхідним комплексом теоретичних, методологічних та педагогічних знань у сфері музично-виконавської діяльності.

2.3. Компетентності:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в теорії, історії музики, у педагогіці, виконавстві та характеризується невизначеністю умов і вимог.

2.3.1. Загальні (ЗК):

ЗП 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗП 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

2.3.2. Фахові (ФК)

ФП 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.

ФП 4. Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / диригентській / композиторській / педагогічній діяльності.

ФП 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

ФП 6. Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

ФП 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

ФП 9. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність в закладах вищої освіти.

2.4. Програмні результати навчання (ПРН):

ПР 2. Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.

ПР 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

3. Зміст курсу

Семестр №1. Удосконалення оркестрових навичок

Удосконалення оркестрових навичок передбачає роботу над звукоутворенням, атакою звуку і звуковеденням, техніки дихання, чистотою інструментального строю, якісною артикуляцією, вмінням слухати один одного, а також взаємодіяти з іншими музикантами для створення єдиної музичної картини. Розширенням діапазону у духових інструментах, формуванням якості звуку і його тембрального забарвлення. Основам ритміки, мелодії та гармонії в джазі..

Семестр № 2. Розкриття ідейно-художньої концепції твору.

Комплексний підхід до роботи над оркестровим репертуаром, який базується на:

- багаторівневого цілісного аналізу твору (історико-стилістичному, теоретичному, музикознавчому, культурологічному);
- виявленні емоційно-образного змісту та засобів виразності для його втілення у контексті різностильових творів;
- аналіз різних стилів музики, та їх вплив на оркестрове виконання;
- вивчення репертуару з різних епох духової оркестрової музики;
- осягненні суспільного та особистого значення оркестрового виконавства, як засобу самовираження, та духовної культури;

Семестр № 3. Аранжування та вдосконалення оркестрової майстерності

Подальша робота над розвитком манерної, різностильових гри. Розширення знань про аранжування для оркестру. Проведення практичних занять з аранжування складніших композицій. Імпровізації на більш складні форми та акорди

Семестр №4. Підготовка випускної програми з духовим оркестром

Підготовка магістрів до роботи над випускною програмою передбачає:

- наявність репетиційного плану;

- поглиблене вивчення технічних навичок гри на інструментах;
- вивчення технік аранжування та композиції для духового оркестру;
- вибір теми дипломної роботи та проведення дослідження;
- написання наукової роботи та підготовка до захисту;
- публічна презентація результатів дослідження та виступи з використанням отриманих навичок у духовому оркестрі.

Робота магістра з духовим оркестром над державною дипломною програмою охоплює питання подолання оркестрових складнощів, досягнення високого художнього рівня інтерпретації твору та образно-емоційної відповідності його виконання, користування методами психологічної та педагогічної діагностики для рішення виконавських задач, аналізу та критичної оцінки виконання, професійного спілкування з оркестром, сценічної етики та виконавської майстерності, підготовки до концертного виступу.

4. Структура навчальної дисципліни

Програмні вимоги до репертуару	Кількість годин					
	Усього	У тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор	Індив	Сам.р
Програма 1 семестру твори різні за характером, стилями та жанрами (хронометраж – до 45 хв)	108		68			40
Програма 2 семестру твори різні за характером, стилями та жанрами (хронометраж – до 50 хв)	132		84			48
Програма 3 семестру твори різні за характером, стилями та жанрами (хронометраж – до 45 хв)	108		68			40
Програма 4 семестру твори різні за характером, стилями та жанрами (хронометраж – до 45 хв)	102		64			38
Всього годин	450		284			166

5. Теми індивідуальних занять навчальним планом не передбачені

6. Теми лекційних занять навчальним планом не передбачені

7. Теми лабораторних занять навчальним планом не передбачені

8. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Удосконалення оркестрових навичок: Студійні або концертні записи, для створення альбомів або самовдосконалення Аналіз оркестрових аранжувань для духового оркестру Прослуховування відомих духових оркестрів та солістів. Розробка плану репетиційної роботи з духовим оркестровим колективом	40
2	Тема 2. Розкриття ідейно-художньої концепції джазового твору: Виразові, художні та технічні засоби духового оркестрового виконавства; Втілення емоційно-образного змісту твору у контексті його жанрово-стилістичної моделі; Інтонаційна природа музичної мови духового твору. Методи професійного спілкування з духовим оркестровим колективом Специфіка підбору репертуару для духового оркестрового колективу.	32
3	Тема 3. Вдосконалення оркестрової майстерності Послідовність роботи над музичним твором: Вибір композиції. Ознайомлення з твором.	40
4	Тема 4. Підготовка програми з духовим оркестром: Взаємодія різних видів мистецтва у духовому виконавстві; Специфіка інтерпретаційного рішення духових творів різних жанрів та стилів; Специфіка концертно-виконавської роботи духового оркестрового колективу. Загальні форми організації виконавської діяльності духового колективу.	54
Всього за навчальним планом		166

9. Методи та технології навчання

Вивчення нормативної навчальної дисципліни «Оркестровий клас» передбачає поєднання різних методів і технологій викладання. Серед них – активні, вербальні, наочні, практичні, проблемно-пошукові, дослідницькі, аналітичні, репродуктивні, розвивальні, індуктивні та дедуктивні.

10. Методи та критерії оцінювання

Методи оцінювання запланованих програмних результатів навчання: перевірку засвоєння матеріалу вибіркових тем курсу згідно з тематичним планом шляхом виконання самостійних та практичних завдань (поточний контроль, залік наприкінці 2 семестру (підсумковий контроль)). **Система контролю** включає виконання усього музичного матеріалу за навчальними вимогами, обов'язково напам'ять.

Кафедрою оркестрових інструментів встановлені такі **критерії оцінювання** знань і компетентностей здобувачів з навчальної дисципліни:

«відмінно»:

- 1) високий рівень володіння практичними знаннями;
- 2) вільне застосування практичних навичок;
- 3) правильно, без жодної помилки виконані всі завдання.

«дуже добре»:

- 1) дуже добрі знання практичного матеріалу;
- 2) вміння застосовувати знання у практичних завданнях;

3) незначні помилки у виконанні завдань, наявність окремих неточностей.

«добре»

1) достатня міра засвоєння ключових практичних понять;

2) окремі неточності й помилки при виконанні завдань.

«задовільно»:

1) наявність загальних практичних знань на рівні уявлень;

2) неточності та помилки при виконанні завдань.

«достатньо»:

1) наявність окремих уявлень про вивчений матеріал;

2) не виконано більшу половину завдань.

«незадовільно з можливістю повторного складання»)

1) незнання більшої частини навчального матеріалу;

2) невміння застосовувати знання на практиці;

3) майже повна неспроможність виконання завдань.

«незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни»:

1) відсутність будь-яких уявлень про вивчений матеріал;

2) неспроможність виконати жодне завдання.

11. Методичне забезпечення

16.1 Друковані та електронні матеріали

16.2 Робоча програма з дисципліни.

16.3 Силабус дисципліни.

12. Рекомендована література

Основна

1. Апатский В.Н. Теоретичні основи гри на духових інструментах: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Київська державна консерваторія ім. П. І. Чайковського. К., 1993. 45 с.
2. Апатський В. М. Імпровізація в сучасному духовому виконавстві *Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України*: [Зб. матеріал. Всеукр. наук.-практ. конф.]. Вип. 2. Рівне : Волинські обереги, 2007. С. 13–15.
3. Апатський В. М. Методика постановки виконавського дихання музиканта-духовика. *Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України*. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції. Вип. 1. Рівне: Волинські обереги, 2006. С. 10–16.
4. Пасічняк Л. М. Робота диригента над музичним твором: *Методичні рекомендації до дисципліни «Оркестрове диригування»* для студентів вищих музичних навчальних закладів III–IV рівнів акредитації напряму підготовки «Музичне мистецтво». Івано-Франківськ, Нова Зоря, 2012. 72 с.
5. Ракочі В. О. Оркестр у музичному просторі Європи XVII–XXI століть. Витоки. Трансформації. Концепції: монографія. К. : КІМ ім. Р. М. Глієра, 2020. 352 с.

Допоміжна:

1. Рябуха Н.О. Виконавська інтерпретація як метод пізнання музичного твору. *Вісник ХДАДМ: зб. наук. праць*. Харків, 2009. № 16. С. 135–142.
2. Сирятська Т.О. Виконавська інтерпретація в аспекті психології музиканта артиста: автореф. дис. ... канд.. мистецтв. спец.: 17.00.03 Музичне мистецтво / ХНУМ імені І.П. Котляревського. Харків, 2008. 18 с.
3. Юферова А. В. Музичні комп'ютерні технології та виконавське мистецтво. *Мистецтвознавчі записки*. Вип. 24. К., 2013. С. 23–31.
4. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти: Навч.-метод, посібник. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2011. 640 с.

Інтернет-ресурси:

1. http://ukrnotes.in.ua/lysenko_vokal_suprovid.php.
2. <http://library.dudaryk.ua/ua/compositions>
3. <http://composersukraine.org/index.php?id=1371>